

Courier

Glasilno Misije OESS-a u Republici Hrvatskoj

Slovenija, predsjedatelj OESS-a 2005. godine

Prava manjina - tri godine poslije

“Svaka demokratska država treba kontinuirano raditi na zaštiti svojih manjina, omogućiti im izražavanje, očuvanje i razvoj njihovog identiteta i stvaranje ozračja tolerancije i kulturne raznolikosti,” rekla je ministrica pravosuđa Vesna Škare-Ožbolt otvarajući konferenciju o Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: UZNM) koju je organizirala Misija. Tri godine nakon njegovog usvajanja, u Zagrebu je 18. listopada održana konferencija kako bi se ocijenila provedba UZNM-a – što je njime postignuto i na kojim područjima su potrebna poboljšanja.

poboljšati kako bi se oni mogli koristiti u svrhu ažuriranja podataka iz popisa stanovništva prilikom izbora manjinskih zastupnika, sukladno Ustavnom zakonu,” izjavio je Radin.

Nakon plenarnog dijela skupa uslijedile su tri radionice na kojima se raspravljalo o: (1) političkim pravima nacionalnih manjina; (2) zastupljenosti nacionalnih manjina u državnoj upravi i sudstvu; i (3) kulturnim i lingvističkim pravima nacionalnih manjina (obrazovanje i mediji).

Pravo određene nacionalne manjine na zastupljenost u Saboru te razmjernu zastupljenost u lokalnim vijećima i skupštinama ocijenjeno je kao pozitivno postignuće Ustavnog zakona. Sudionici su naglasili potrebu pojašnjavanja osnove za izračunavanje manjinskih kvota u lokalnim skupštinama, kao dijela izborne reforme.

Pozitivno je ocijenjeno i uspostavljanje konzultativnog i savjetodavnog mehanizma između lokalnih vlasti i manjina, putem osnivanja lokalnih vijeća nacionalnih manjina i Savjeta za nacionalne manjine. Tijekom rasprave je prepoznata potreba za pridavanjem veće pozornosti statusu, djelovanju, financiranju i povećanju kapaciteta vijeća nacionalnih manjina u budućnosti.

Sudionici su naglasili kako je potrebno posvetiti posebnu pozornost osiguranju manjinske zastupljenosti u državnoj upravi i sudbenim tijelima, posebice na lokalnoj razini i područjima u kojima se odvija povratak. Pozdravili su nedavno saborsko usvajanje zakona o lokalnoj samoupravi koji rješava ovo pitanje.

Pohvaljeno je priznavanje prava na obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina u okviru UZNM-a, iako je naglašena i potreba da manjine uče hrvatski jezik i pismo. Sporazum između Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i srpskih zastupnika o uvođenju zajedničkog udžbenika povijesti za sve učenike dobio je najviše pohvale.

Izražena je zabrinutost vezano uz fizičko razdvajanje učenika srpske i hrvatske nacionalnosti u nekim školama u istočnoj Slavoniji. Preporučeno je da se s tom praksom prestane što je prije moguće.

Svi sudionici složili su se kako javni medijski nakladnik, HRT, dobro izvješćuje o manjinskim pitanjima. Međutim, preporučili su veću usredotočenost na integraciju manjina i na probleme s kojima se one suočavaju.

Ukupno gledajući, konferencija je dotakla neka vrlo važna pitanja i dala preporuke. Nadamo se kako će to biti potvrđeno tijekom tri područne konferencije koje će se održati u Rijeci, Splitu i Osijeku u sljedeća dva mjeseca. Proces će svoj vrhunac doživjeti na konferenciji na državnoj razini koja će se održati u Zagrebu početkom sljedeće godine.

Slika: Slavka Jureta

Veleposlanik Fuentes, zajedno s ministricom pravosuđa Vesnom Škare-Ožbolt i drugim dužnosnicima, pozdravlja sudionike konferencije.

Ministrica pravosuđa bila je jedan od preko 100 sudionika konferencije, koji nisu predstavljali samo različite manjine u Hrvatskoj, već i državne ustanove, političke stranke i civilno društvo. Ministrica je ukazala na poteškoće koje se odnose na zastupljenost manjina u državnoj upravi i sudstvu, te na potrebu ulaganja dodatnih napora u punu provedbu Ustavnog zakona.

Veleposlanik Jorge Fuentes, voditelj Misije OESS-a, izjavio je kako UZNM može u mnogim aspektima predstavljati uzor u regiji - u političkom, društveno-ekonomskom, kulturnom i obrazovnom aspektu. “Jedini neriješeni problemi odnose se na njegovu provedbu,” rekao je.

Predsjednik Saborskog odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Furio Radin, naglasio je kako je neovisnost saborskih zastupnika pripadnika manjina jedno od glavnih postignuća UZNM-a. Međutim, on se založio za poseban izborni zakon i transparentne popise birača kako bi se riješile manjkavosti u modelu izbora manjinskih zastupnika te slab odaziv manjina na izborima. “Postupak uspoređivanja popisa birača trebalo bi

Dinka Živalj

nacionalni djelatnik za politička pitanja, Glavni ured Misije

Kalendar

7. studenog - Veleposlanik Fuentes drži govor na sastanku Igmanske inicijative u Sarajevu.

7. studenog - U Rijeci održan regionalni seminar o unapređenju rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

10. studenog - Ravnatelj Hrvatske radio-televizije, Mirko Galić, u posjeti glavnom uredu Misije.

15. studenog - Hrvatska ministrica vanjskih poslova obraća se Stalnom vijeću OESS-a u Beču.

17. studenog - Veleposlanik Fuentes obraća se Stalnom vijeću OESS-a u Beču izvješćem o Hrvatskoj.

29. studenog - U Varaždinu održana trodnevna konferencija o sprečavanju kriminaliteta uz sudjelovanje stručnjaka iz Švedske.

30. studenog - Službeni početak kampanje podizanja svijesti javnosti o povratku izbjeglica – tiskovna konferencija u Zagrebu zajedno s ministricom vanjskih poslova te ministrom mora, turizma, prometa i razvitka.

30. studenog - U Osijeku održan regionalni seminar o unapređenju rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

4. prosinca - Početak sedmodnevnog studijskog putovanja u Švedsku, uz potporu OESS-a, šestorice hrvatskih policajaca kako bi razmijenili praktična iskustva i metode rada u policiji.

5. prosinca - veleposlanik Fuentes u posjetu Sveučilištu u Zagrebu na poziv rektorice Helene Jasne Mencer.

7. prosinca - U Splitu održan regionalni seminar o unapređenju rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

8 - 9. prosinca - U Gospiću je uz potporu OESS-a održana dodjela potvrda sudionicima seminara Projekti dobrog upravljanja.

10. prosinca - kviz o ljudskim pravima za učenike srednje škole u Gospiću.

13. prosinca - zajednički okrugli stol OESS-a i hrvatske Vlade o nacrtu Zakona o Državnom izbornom povjerenstvu.

Aktivnosti

Održivi povratak: stvarnost na terenu

Veleposlanik Fuentes predvodi obilazak zadarskog zaleđa za diplomatski zbor

“S rbi, Hrvati, svi smo mi isti, imamo stotine zajedničkih prezimena i trebamo nastaviti graditi na tim dobrim odnosima”, rekao je Stojan Drča, predsjednik Inicijalnog odbora za selo Kašić na početku obilaska grada Zadra i njegovog zaleđa kojeg je organizirala Misija OESS-a sredinom listopada.

Preko 30 veleposlanika i predstavnika diplomatskog zbora u Zagrebu sudjelovalo je u tom obilasku, koji je uključio povratnička sela Kašić, Smilčić i Smoković, kao i posjet Županijskom sudu u Zadru.

Prvo zaustavljanje bilo je u selu Kašić, gdje je g. Drča proveo delegaciju kroz selo opisujući njegovu povijest plodnog i bogatog područja. Danas je zemlja minirana i samo 23 obitelji, s otprilike 50 ljudi, tu žive. Stanko Janić iz Ministarstva razvitka pojasnio je kako je 250 od ukupno 280 kuća u Kašiću bilo potpuno uništeno tijekom rata. Oko 100 kuća još uvijek treba obnoviti, pri čemu je g. Janić izvijestio delegate kako će sva preostala rješenja o obnovi biti izdana do kraja godine, čime će se povratak omogućiti većem broju obitelji. G. Drča također se pohvalio kako će selo uskoro pozdraviti svoje prvo novorođeno dijete u 15 godina.

U Smilčiću, selu udaljenom tek nekoliko kilometara od Kašića, skupina doseljenih

bosanskih Hrvata opisala je svoja iskustva kao i svoje potrebe, koje su se u znatnoj mjeri razlikovale od potreba srpskih povratnika. Nekih 20 obitelji s oko 40 djece s područja Zenice, Travnika i Žepča u Bosni i Hercegovini žive u novoizgrađenom naselju. Odlučivši ne vratiti se u Bosnu i Hercegovinu uzimajući u obzir strahote rata tamo, obitelji u Smilčiću veoma su zahvalne hrvatskim vlastima što su im pružile dom i socijalnu pomoć. Međutim, “potrebna nam je ambulanta, škola i vrtić”, kaže Jelena Jurišić koja je 1996. godine došla u Hrvatsku iz Zenice.

Smoković je bilo posljednje selo obuhvaćeno posjetom zadarskom zaleđu. Načelnik Zemunika, Josip Marušić, pojasnio je kako povratnici Srpske nacionalisti nisu bili u mogućnosti zadovoljiti čak ni svoje najosnovnije životne potrebe. Kuće, još uvijek nedovršene, nemaju ni struju ni vodu, dok je zemlja oko njih još uvijek minirana. “Htjeli smo upoznati veleposlanike i diplomate s napretkom ostvarenim u obnovi pojedinih područja koja još uvijek pate zbog posljedica rata, kao i s činjenicom da još uvijek ima dosta posla za obaviti”, izjavio je veleposlanik Fuentes zaključujući posjet.

Antonella Cerasino
glasnogovornica

Slika: Eugen Kogoj

Obilazak Zadra koji je organizirala Misija bio je vrlo uspješan, uz sudjelovanje više od 30 veleposlanika i diplomatskih predstavnika.

30 GODINA POSLIJE

Proslava 30. obljetnice Helsinškog završnog dokumenta iz 1975. godine

Misija OESS-a obavila je izvrstan posao u Hrvatskoj

Obraćanje hrvatskog predsjednika Stjepana Mesića tijekom proslave obljetnice Misije

Cijenjeni gospodine veleposlaniče Fuentes, uvaženi ambasadori, gospode i gospodo,

Nisam ni trenutka dvojio trebam li se odazvati pozivu da prisustvujem obilježavanju 30-te obljetnice Organizacije za sigurnost i suradnju u Europi. Sastanak na vrhu koji se pretvorio u stalnu konferenciju, a potom i u organizaciju obilježio je na nezaobilazan način evropsku političku scenu u protekla tri desetljeća.

Sjećam se dobro vremena kada se pripremao Helsinki. Tada se govorilo kako je jedan od glavnih ciljeva konferencije da podvuče crtu ispod zbroja računa Drugoga svjetskog rata. Europska je konferencija bila i to, ali ona je bila daleko više od toga.

Mislim da neću pogriješiti ako kažem da njezini inicijatori prije trideset godina i nisu mogli do kraja sagledati značenje projekta kojemu su udahnuili život, niti ulogu koju će Europska konferencija, a danas Organizacija za sigurnost i suradnju odigrati u definiranju političkog prostora Staroga kontinenta, kao i pravila što u tome prostoru važe.

U vremenu kada je hladni rat, doduše, ulazio u svoju završnu fazu i kada se kroz politiku detanta naziralo novo razdoblje međunarodnih odnosa, sigurnost i suradnja bili su nešto najviše i najveće čemu je Europa, podijeljena blokovskim barijerama i rascijepljena ideološkim podjelama, mogla uopće težiti. Sigurnost i suradnja bili su kontrapunkt konfrontaciji i sukobima, to je bilo ono što je trebalo Europi, ali i svijetu.

Prije trideset godina započet je jedan, ja bih ga nazvao, pionirski pothvat, važan u prvome redu za Europu, ali svojom snagom uzora i primjera – i za cijeli svijet. A jedna od najvažnijih lekcija helsinškog procesa koji je utjelovljen u Organizaciji za sigurnost i suradnju u Europi, bio je zaključak o nepromjenjivosti granica. Ne zanemarujem, naravno, ni sve ono drugo što je sadržano u poznatim “košarama”, ali nepromjenjivost granica, uz ljudska prava, temelj je na kojemu počiva ustroj današnje Europe.

Za Hrvatsku upravo su ta dva aspekta neizmjerljivo važna. Mislim da to u ovome krugu ne moram dodatno objašnjavati. Mi s Organizacijom za sigurnost i suradnju u Europi surađujemo praktično od početka samostalnog života naše države. Ta suradnja nije uvijek bila idealna, bilo je razdoblje u kojima se u Hrvatskoj, govorim naravno o razini vlasti, u toj Organizaciji gledalo gotovo kao na našega neprijatelja, bilo je razdoblje kada su neki smatrali kako nam je najprječiji vanjskopolitički zadatak da izborimo završetak monitoringa OESS-a u Hrvatskoj.

Dozvolite mi, da u vezi s time, stvari postavim na mjesto kamo pripadaju. Republika Hrvatska izuzetno cijeni ulogu što je Organizacija za evropsku sigurnost i suradnju igra u širim evropskim okvirima. Ali, mi jednako tako cijenimo i ulogu koju je

Predsjednik Mesić kaže kako se bliži kraj razdoblju monitoringa.

ta Organizacija odigrala i koju i dalje igra ovdje, u Hrvatskoj, i u široj regiji. Znam da je bilo onih kojima se monitoring nije sviđao, znam da i danas ima nekih koji ne vole kada nas se upozorava na ono što kod nas nije u redu i što bi trebalo mijenjati.

Ja mislim drugačije. Duboko sam uvjeren da nam je monitoring bio itekako potreban, jednako tako kao što sam zahvalan onima koji skreću našu pozornost na pojave ili trendove koji nisu u skladu s europskom praksom i evropskim načelima i standardima. Ponovit ću i danas ono što sam mnogo puta do sada rekao: sve reforme koje poduzimamo - provodimo zbog sebe, zbog naše budućnosti. Ali, nerijetko je bio potreban ne samo monitoring, nego čak i pritisak izvana, da bi nas na te reforme naveo. U tome kontekstu i Misija OESS-a napravila je u Hrvatskoj, a ja bih rekao, i za Hrvatsku - velik posao.

Mi smo srećom danas već u fazi u kojoj je europska orijentacija, a to podrazumijeva i ono što se u najširem smislu naziva europskim ponašanjem, jedan od prioriteta hrvatske vanjske politike. Stoga je i logično da i vrijeme monitoringa ide kraju. To, međutim, ne znači da će oslabiti naša suradnja s OESS-om. Ne, ta će suradnja samo dobiti nove okvire i novi kvalitet. Ta će suradnja ostati jedna od bitnih komponenata političkog djelovanja Republike Hrvatske u Europi.

To nije samo obećanje, to je čvrsto opredjeljenje.

Kažem još jednom: ne zato što nas netko na to tjera, nego zato što je to u funkciji naše evropske budućnosti kojoj nema alternative.

Hvala.

30 GODINA POSLIJE

Istok susreće Zapad

U postupku slabljenja napetosti postepenim popuštanjem zahlađenja kojeg je u međunarodne odnose donio Hladni rat, predsjednici ili premijeri iz 35 zemalja okupili su se 1. kolovoza 1975. godine u Helsinkiju kako bi potpisali Završni dokument konferencije o europskoj sigurnosti i suradnji (KESS).

Tijekom narednih 30 godina, KESS se razvio iz diplomatske Konferencije koja je pomogla uklanjanju prepreka nepovjerenja između Istoka i Zapada, u međunarodnu Organizaciju – OEES – čije su se brojne institucije i operacije na terenu pokazale vitalnima za stabilnost svijeta nakon Hladnog rata.

Slika: Gerald R. Ford knjižnica

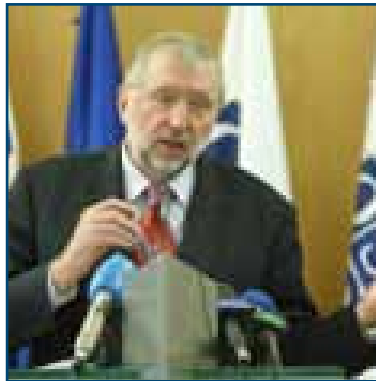
Istok susreće Zapad: predsjednik SAD-a Gerald Ford i državni tajnik SSSR-a Leonid Brežnjev (s prevoditeljem Viktorom Sukhodrevim koji mu govori na uho) u Helsinkiju 1975. godine. Uz bok im stoje državni tajnik Henry Kissinger (lijevo) i ministar vanjskih poslova Andrei Gromyko (desno).

Slika: Ured pučkog pravobranitelja

Jurica Malčić, hrvatski pučki pravobranitelj, jedan je od 30 uglednika koji su zamoljeni dati svoje mišljenje o radu OEES-a. Isječak iz njegovog govora glasi:

“Pružajući potporu našem radu, OEES pomaže u zaštiti hrvatskih građana od kršenja ljudskih prava i ponovnoj uspostavi vjere u državne institucije te vladavinu prava u ovoj zemlji.”

Slika: OEES

“Proces stvaranja cjelovite, slobodne i napredne Europe još nije dovršen. Mir na Balkanu je još uvijek krhak, dok je u nekim dijelovima Europe proces reforme tek u povojima. Važno je ostati budan...Moramo pokazati političku hrabrost istovjetnu onoj osnivača OEES-a u osmišljavanju budućeg smjera kojim će se kretati ova velika Organizacija i ideala koje ona zastupa.”

Dimitrij Rupel
ministar vanjskih poslova Republike Slovenije, predsjedatelj OEES-a

Slika: Tomislav Pavlek

“Pravi put za Hrvatsku su EU i NATO integracije. Rješavanje pitanja povratka izbjeglica i pomirbe, kao i suradnja s Haškim tribunalom, koraci su na tom putu,” rekao je **hrvatski premijer Ivo Sanader** tijekom svog posjeta Glavnom uredu Misije. Zahvaljujući Misiji OEES-a na pomoći koju je pružila Hrvatskoj na njezinom putu prema EU, premijer je uputio poziv ostalim veleposlanstvima da posjete ured OEES-a na terenu i iz prve ruke saznaju kakvi su tamo problemi.

Proslava 30. obljetnice Helsinškog završnog dokumenta iz 1975. godine

ZAGREB, 6. listopada - Više od 200 ljudi okupilo se u Glavnom uredu Misije OESS-a u Republici Hrvatskoj kako bi proslavili 30. obljetnicu potpisivanja Helsinškog završnog dokumenta.

Obraćajući se djelatnicima Misije OESS-a i diplomatima iz 55 zemalja članica, predsjednik Stjepan Mesić zahvalio je Misiji na njezinim aktivnostima monitoringa u Hrvatskoj.

“Nisam niti jednog trenutka oklijevao odazvati se pozivu za obilježavanje samita u Helsinkiju iz 1975. godine, koji se razvio u stalnu konferenciju a nakon toga u organizaciju koja je u posljednja tri desetljeća obilježila europsku političku scenu na način koji se ne može zanemariti,” rekao je hrvatski predsjednik.

Slika: Ured Predsjednika

S lijeva na desno: hrvatski veleposlanik pri OESS-u Vladimir Matek, savjetnik predsjednika Republike Tomislav Jakić, predsjednikova prevoditeljica, hrvatski Predsjednik Stjepan Mesić, voditelj Misije Jorge Fuentes, veleposlanici Slovenije i Albanije – Peter Bekeš i Arben Cici, te voditelj Delegacije EK u RH Vincent Degert.

Slika: Tomislav Pavlek

Predsjednika Hrvatske Stjepana Mesića pozdravljaju s cvijećem u Glavnom uredu Misije članice obitelji uposlenika OESS-a – Mimi Fawcett i Katarina Sams.

Slika: Tomislav Pavlek

Voditelj Misije veleposlanik Jorge Fuentes upoznaje predsjednika Stjepana Mesića s čelnim ljudima Misije.

Slika: Tomislav Pavlek

S lijeva na desno: djelatnica Misije Jasmina Kovačević, zamjenik voditelja Misije veleposlanik Robert W. Becker i predsjednik Stjepan Mesić prepričavaju zanimljiv događaj.

Slika: Tomislav Pavlek

Diplomatski predstavnici 55 zemalja članica OESS-a u Hrvatskoj.

30 GODINA POSLIJE

Proslava 30. obljetnice Helsinškog završnog dokumenta iz 1975. godine

Helsinki 1975. godine - 30 godina poslije Viđenja jednog od utemeljitelja

Bio sam jedan od sudionika na samitu u Helsinkiju 1975. godine, koji je bio ne samo značajan događaj već i još očitiji odraz velikih promjena toga vremena. Trideset i pet čelnika država iz različitih zemalja Europe i Sjeverne Amerike potpisalo je Završni dokument kojim je ustanovljena Konferencija o europskoj sigurnosti i suradnji (KESS). Bilo je to vrijeme koje se poprilično razlikovalo od ovoga danas no ipak su svi znameniti državni ljudi poput Brežnjeva, Forda, Giscarda D'Estainga, Wilsona, Schmidta, Tita, Mora te mnogi drugi, nazočili događaju. Europa, osjećajući posljedice hladnoga rata, bila je suočena s brojnim poteškoćama, a logika kojom su se koristila dva bloka činila je komunikaciju između Istoka i Zapada još težom.

Bilo je to vrijeme Varšavskog pakta, Berlinskog zida, dvije Njemačke, SSSR-a, vrijeme kada je komunizam bio rasprostranjen u polovici država na kontinentu. Bilo je to također vrijeme Europske ekonomske zajednice i njezinih devet država članica, vrijeme smanjenog NATO-a i Ujedinjenih naroda s polovicom postojećeg članstva.

KESS je pristupio svim tim organizacijama na nepretenciozan i provizoran način, u razmacima, bez pravne osobnosti i bez obvezujućih

zaključaka. Države članice poštovale su odluku KESS-a s obzirom na njihovu političku spremnost i nadu kako će Završni dokument iz Helsinkija osigurati veću sigurnost granica koje su nastale nakon Drugoga svjetskog rata i kako će promicati učestalost kontakata između državljana istočne i zapadne Europe.

Međutim, međunarodna zajednica je vrlo brzo shvatila kako je Završni dokument iz Helsinkija doista predstavljao politički sporazum koji nije bio potpisan 1945. godine nakon okončanja sukoba. Dokument je imao snagu graditi mostove između država, omogućiti sklapanje miješanih brakova, promicati kulturnu razmjenu, olakšati reforme u obrazovanju, poboljšati kontakte između medija s obje strane, omogućiti osobna i obiteljska putovanja između Istoka i Zapada. Sve to, što se čini tako jednostavnim i lakim, sadržavalo je snagu koja je u razdoblju od nekoliko godina poljuljala temelje željezne zavjese i uzrokovala pad Berlinskog zida.

KESS, koji se 1995. pretvorio u stalnu organizaciju (OESS) sa sjedištem u Beču i institucijama rasprostranjenima diljem europskih zemalja, bez sumnje je jedno od najvažnijih diplomatskih nasljeđa 20. stoljeća. Osvrćući se na drugu polovicu toga stoljeća, možemo reći kako niti jedna druga organizacija nije tijekom šezdesetih i

sedamdesetih godina imala takav utjecaj na pretvorbu podijeljene Europe.

Danas OESS djeluje u Hrvatskoj kao i u drugih sedamnaest država na Balkanu, istočnoj Europi, na Kavkazu i u središnjoj Aziji, kako bi se na ravnopravan način postigla potpuna demokratizacija i integracija tih područja u preostali dio kontinenta. Današnju Europu čini Europska unija sa svojih 25 partnera, NATO sa svojih 27 saveznika i OESS sa svojih 55 država članica. Svi oni, uključujući hrvatske vlasti, 6. listopada obilježavaju 30. godišnjicu od potpisivanja tog povijesnog dokumenta koji je neizmjereno mnogo pridonio otvaranju i demokratizaciji sadašnje Europe.

OESS-u neće biti lako ponoviti svoje izvanredne rezultate iz 20. stoljeća. Svijet se u posljednjih trideset godina strahovito izmijenio. Istok i Zapad više nisu dio političke stvarnosti. U Europi su nastale 22 nove, neovisne države, uključujući Hrvatsku. Najvažnije

međunarodne organizacije još se uvijek nastoje prilagoditi novom političkom okruženju; to je slučaj s UN-om, EU-om, NATO-om, Vijećem Europe i svakako OESS-om.

Od 1995. godine, kada je prvobitna Konferencija pretvorena u organizaciju, pozornost

Slika: Ivanika Golčić

OESS-a postepeno se preusmjeravala na pružanje pomoći državama članicama kojima je ona bila potrebna uslijed njihove nedavno stečene neovisnosti, njihovih gospodarskih problema ili posljedica rata koje su neke od njih pretrpjele. S tim ciljem, osnovano je pet institucija i 20 misija u pojedinačnim zemljama kako bi im se pomoglo u rješavanju njihovih specifičnih problema poput povratka izbjeglica, obnove kuća, demokratizacije društva u odnosu na politički život, vladavinu prava, stanje u medijima, djelovanje policije i razvoj civilnog društva.

Što možemo očekivati od OESS-a u godinama koje predstoje? U ovom trenutku, na samom pragu 21. stoljeća, na to nije lako odgovoriti. Nove ciljeve tek treba definirati a najvažniji međunarodni čimbenici još uvijek ulažu napore kako bi ostali na pravom putu. Unatoč tomu, OESS nikada ne bi smio zanemariti svoju najvažniju ulogu – pružanje pomoći zemljama na Balkanu, Kavkazu, u istočnoj i središnjoj Aziji kako bi one bile spremne uživati prednosti postojećeg suvremenog razdoblja, epohe napretka, mira i demokracije.

**veleposlanik Jorge Fuentes Monzonís-Vilallonga
voditelj Misije OESS-a u Republici Hrvatskoj**

Područni ured u žarištu: Vukovar

Područni ured Vukovar na prvi pogled

- Voditelj Područnog ureda u Vukovaru je Jean-Pierre Golubić.
- Područni ured u Vukovaru ima jednu ispostavu u Osijeku.
- Ukupan broj uposlenika koji rade u Područnom uredu u Vukovaru i ispostavi Osijek su: 5 međunarodnih djelatnika Misije; 3 domaća stručnjaka; 28 lokalnih djelatnika Misije.
- Područni ured u Vukovaru pokriva područje istočne Slavonije, tj. najistočnijeg dijela Hrvatske. Sastoji se od dvije županije – Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske.
- Po svom zemljopisnom položaju ova regija graniči s Mađarskom na sjeveru, Bosnom i Hercegovinom na jugu te sa Srbijom i Crnom Gorom na istoku.

- U istočnoj Slavoniji živi otprilike pola milijuna ljudi, što čini 12.5% ukupnog stanovništva Hrvatske koje broji 4.5 milijuna ljudi.
- U regiji žive 22 različite etničke skupine, što predstavlja najveću koncentraciju nacionalnih manjina u Hrvatskoj.

Slika: Ljerka Draženović

Veleposlanik Fuentes razgovara o manjinskim pitanjima s osječkim gradonačelnikom Antom Dapićem.

- Nekoć iznimno razvijena i smatrana najbogatijom regijom u Hrvatskoj, ona sada zaostaje za drugim hrvatskim županijama.
- Regija još uvijek trpi posljedice rata iz 1991. godine kada je polovica ovog područja, pod nazivom Podunavlje, bila van kontrole hrvatskih vlasti.
- Podunavlje i njegovi stanovnici mirno su reintegrirani u Hrvatsku 1997. i 1998. godine nakon potpisivanja 'Erdutskog sporazuma' u studenome 1997. godine.
- Regija je poznata po najboljoj obradivoj zemlji u Hrvatskoj. Poljoprivreda je već tradicionalno najvažnija gospodarska grana na ovom području, iza koje slijede šumarstvo, prehrambena industrija te malo i srednje poduzetništvo.
- Grad Osijek, koji je četvrti najveći grad u Hrvatskoj, gospodarsko je, upravno i političko središte istočne Slavonije.

Područni ured u Vukovaru – Romi se ozbiljno shvaćaju

Gotovo šest posto cjelokupne populacije Baranje čine Romi, što je razlog zbog kojega je posjet najvećem romskom naselju, Dardi, uključen u nedavni posjet voditelja Misije, veleposlanika Jorge Fuentes, Područnom uredu u Vukovaru.

“Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina je odličan, institucije sada ozbiljno shvaćaju predstavnike Roma”, tvrde Romi iz Baranje.

Iznalaženje rješenja za probleme s kojima se suočava romska manjina važan je dio posla kojega obavljaju djelatnici Područnog ureda u Vukovaru. Ta se pomoć razvijala tijekom godina, od osnovne izgradnje kapaciteta novoosnovanih romskih NVO-a do provedbe

različitih projekata. Neki od ovih projekata premašili su sva očekivanja. Manji projekt predškolskog obrazovanja, koji je u početku pokriva četiri sela u Baranji, razvio se u veliki projekt koji je uključio lokalne vlasti, državne ustanove, Vijeće romske nacionalne manjine te nekoliko NVO-a. U drugom projektu, Misija pruža pravnu pomoć Romima u Osječko-baranjskoj županiji.

Prema riječima Branka Đurđevića, predsjednika Vijeća nacionalne manjine Roma iz Darde, usvajanje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina 2002. godine ne može se podcijeniti. Rekao je kako je Zakon predstavljao velik poticaj romskoj zajednici. “Po prvi put, Rome se shvaća ozbiljno”, izjavio je g. Đurđević, dodavši kako su oni sada zastupljeni u izvršnoj vlasti Belog Manastira te kako su osnovali jedno županijsko i dva općinska vijeća romske nacionalne manjine. “Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina je odličan”, zaključio je g. Đurđević.

Aleksa Đokić
djelatnik za provedbu programa, Područni ured u Vukovaru

A, B i C modeli manjinskog obrazovanja u istočnoj Slavoniji

Vukovarsko-srijemska i Osječko-baranjska županija imaju najveću koncentraciju nacionalnih manjina u Hrvatskoj, koje čine gotovo 20 % stanovništva u Vukovarsko-srijemskoj te 13 % u Osječko-baranjskoj županiji. Stoga nije začuđujuće što te dvije županije imaju najveći postotak učenika koji pohađaju nastavu na manjinskim jezicima. Od 22 manjine u Hrvatskoj, za njih sedam obrazovanje se provodi na njihovim vlastitim manjinskim jezicima, što obuhvaća otprilike 11.000 učenika.

Kako bi se bolje razumjela pitanja manjinskog obrazovanja, Područni ured u Vukovaru trenutno radi na Katalogu obrazovanja, blisko suradujući sa županijskim dužnosnicima zaduženima za obrazovanje kako u Vukovaru, tako i u Osijeku. Katalog će grupirati škole u kojima se provodi obrazovanje manjina na zemljopisnoj, organizacijskoj i statističkoj osnovi, kao i modele i jezike na kojima se nastava odvija.

Malo je poznata činjenica kako hrvatski obrazovni sustav nudi tri modela obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Model “A” označava pohađanje nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina, pored obveznog učenja hrvatskog jezika. Model “B” omogućuje učenje društvenih predmeta na jezicima manjina a prirodnih predmeta na hrvatskom jeziku. Konačno, model “C” uključuje pohađanje nastave na hrvatskom jeziku uz posebnu nastavu njegovanja manjinskog jezika. U cjelini gledano, Srbi i Mađari koriste modele “A” i “C”; Nijemci model “A”, dok su se Slovaci, Rusini i Ukrajinci opredijelili za model “C”.

Neovisno o pozitivnim rezultatima hrvatskih zakona koji se odnose na obrazovanje, OESS je mišljenja kako bi trenutna situacija u pojedinim školama na ovom području mogla dovesti do određenog oblika samoizolacije, pri čemu će djeca, pripadnici manjina, ostati podijeljena. Stoga još uvijek ostaje rješavanje pitanja iznalaženja ravnoteže između pravnih odredbi na jednoj strani te integracije manjinskih zajednica u društvo na drugoj.

Jelica Lapčević
nacionalni djelatnik za provedbu programa na terenu,
Područni ured u Vukovaru

Odnosi visokih hrvatskih dužnosnika s OESS-om

Slika: Tomislav Pavlek

Gore: voditelj Misije razgovara o reformi medijskih zakona s ministrom kulture Božom Biškupićem i državnim tajnikom Jadranom Antolovićem 5. rujna 2005.

Slika: Tomislav Pavlek

Gore: ministrica pravosuđa Vesna Škare-Ožbolt istaknula je napredak u reformi pravosuđa 21. listopada 2005. godine.

Slika: Slavka Jureta

Gore: Misija ispraća pomoćnika ministra Tomislava Vidoševića koji je otišao iz Hrvatske preuzeti dužnost hrvatskog veleposlanika u Rimu 29. rujna 2005.

Slika: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija

Gore: hrvatska ministrica vanjskih poslova Kolinda Grabar Kitarović obraća se Stalnom vijeću OESS-a 15. studenog 2005. godine. Taj je tjedan bio tjedan Hrvatske u Beču (više u sljedećem izdanju *Courier-a*).

MISIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

■ Glavni ured

Florijana Andrašeca 14, 10000 Zagreb
Telefon: (01) 309 6620; Telefaks: (01) 309 6621
e-mail: osce-croatia@osce.org
ured za odnose s javnošću: hr_pau@osce.org
Voditelj Misije: veleposlanik Jorge Fuentes

■ Područni ured Gospić

Kaninška 27, 53000 Gospić
Telefon: (053) 756 257; Telefaks: (053) 756 260
e-mail: gospic@osce.org
Voditelj Područnog ureda: Stephanie Grepó

■ Područni ured Karlovac

Gajevo 2, 47000 Karlovac
Telefon: (047) 422 230, 612 980; Telefaks: (047) 422 246
e-mail: karlovac@osce.org
Voditelj Područnog ureda: Jan Repa

■ Područni ured Sisak

Galdovačka 4, 44000 Sisak
Telefon: (044) 741 567; Telefaks: (044) 741 580
e-mail: sisak@osce.org
Voditelj Područnog ureda: Michel Dreneau

■ Područni ured Pakrac

Matije Gupca 11, 34550 Pakrac
Telefon: (034) 412 916, 412 917; Telefaks:
(034) 411 656

■ Područni ured Split

Kralja Zvonimira 14/VII, 21000 Split
Telefon: (021) 483 200; Telefaks: (021) 483 222
email: split@osce.org
Voditelj Područnog ureda: Valeriu Florean

■ Područni ured Knin

Gojka Šuška 13, 22300 Knin
Telefon: (022) 660 122; Telefaks: (022) 662 922
e-mail: knin@osce.org

■ Područni ured Vukovar

Ive Tijardovića 60, 32000 Vukovar
Telefon: (032) 428 452; Telefaks: (032) 428 466
e-mail: vukovar@osce.org
Voditelj Područnog ureda: Jean-Pierre Golubic

■ Područni ured Osijek

Šetalište Kardinala Franje Šepera 3
31000 Osijek
Telefon: (031) 212 822; Telefaks: (031) 212 766
e-mail: osijek@osce.org

■ Područni ured Zadar

Put Murvice 14-16, 23000 Zadar
Telefon: (023) 250 556; Telefaks: (023) 250 323
e-mail: zadar@osce.org
Voditelj Područnog ureda: Renate Herrmanns